

**Handläggare**  
Jenny Fäldt  
Tel: 08-508 28 786**Till**  
Miljö- och hälsoskyddsnämnden  
MHN 2021-09-28 p.19

## Remiss Handlingsplan för minskat klotter

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2021/445

### Förvaltningarnas förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius  
FörvaltningschefMaria Svanholm  
Avdelningschef

### Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till miljö- och hälsoskyddsnämnden remitterat trafikkontorets förslag till handlingsplan för minskat klotter (dnr T2020-02752, bilaga A).

Åtgärderna innefattar i huvudsak aktiviteter som berör trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, fastighetskontoret och till viss del de byggande bolagen.

Miljöförvaltningen har i huvudsak följande synpunkter:

- Miljöförvaltningen bör inte stå som ansvarig för åtgärden om informationskampanjer (5.12)
- Referensdokumentet 'Miljökravspecifikation för klottersanering' (2006) bör uppdateras i samarbete mellan miljöförvaltningen, trafikkontoret, de fastighetsägande förvaltningarna och bolagen samt Stockholm Vatten och Avfall AB.

## Bakgrund

Kommunstyrelsen har till miljö- och hälsoskyddsnämnden remitterat Trafikkontorets Handlingsplan för minskat klotter T2020-02752 (bilaga A).

Handlingsplanen har tagits fram av trafikkontoret som konstaterar en rad problem vad gäller synen på klotterpolicyn och genomförbarheten av denna. Handlingsplanen går inledningsvis igenom problembilden. Åtgärderna speglar sedan de problem som listas. Sammanfattningsvis är problemen följande:

- klotter minskar upplevelsen av trygghet
- kunskapen om klotterpolicyn varierar
- det finns okunskap om hur material står emot klotter och klottersanering
- det är brist på underhåll av objekt
- klottret har ökat i områden som har direkt anslutning till stadens lagliga väggar
- staden har inte möjlighet att använda sig av sanktioner vad gäller klotter på andra aktörers objekt

I handlingsplanen föreslås åtgärder för minskat klotter vilket innefattar ökad förståelse och efterlevnad av stadens policy mot klotter mm, sanering av klotter på ett hållbart sätt, en ökad samverkan internt och externt samt val av hållbara material.

Exempel på åtgärder i handlingsplanen:

- Belysa stadens policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm
- Ökad samverkan för minskat klotter
- Ökad samverkan i trygghetsfrågan
- Val av gynnsamma material
- Försvåra för klottrare
- Prioriterad underhållsbudget
- Kartläggning av kostnader
- Minska klotter runt om de lagliga väggarna
- Hållbara muralmålningar
- Privata fastighetsägare
- Kompletterande stödåtgärder
- Kampanjer för ökad informationsspridning
- Utredda varför klotter ökar

Åtgärderna innefattar i huvudsak aktiviteter som berör trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, fastighetskontoret och till viss del de byggande bolagen. Externa fastighetsägare framhålls som mycket viktiga aktörer men dessa har inte trafikkontoret rådighet över, vilket också belyses i trafikkontorets tjänsteutlåtande och i

handlingsplanen. Däremot adresseras de genom flera samverkans-åtgärder.

### **Ärendet**

Kommunstyrelsen har den 26 mars remitterat handlingsplanen till miljö- och hälsoskyddsnämnden med önskan om svar senast den 17 september. Nämnden har beviljats förlängd svarstid till efter nämndens sammanträde 28 september.

Övriga remissinstanser inom staden anges i remisshandlingarna.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen har baserat sitt remissvar på erfarenheter och lärdomar från pågående tillsynsarbete samt det kontinuerliga arbetet och uppdrag om ett giftfritt Stockholm samt handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast som antogs av KF 2020-01-27.

### **Allmänna synpunkter på handlingsplanen**

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslagen i handlingsplanen och anser att handlingsplanen tar upp flera viktiga aspekter.

Förvaltningen anser dock att följande kan ge ytterligare tyngd och öka genomförbarheten av handlingsplanen och den föreslås därför att kompletteras med följande:

- tidsatta åtgärder
- kopplingar till andra styrande dokument
- tydliggörande om att handlingsplanen omfattar hela staden, inklusive fastighetsbolagen

När en handlingsplan ska beröra många parter och i synnerhet när dessa är spridda i flera organisationer, är en framgångsfaktor en tydlig och bred förankringsprocess med berörda. Miljöförvaltningen hade gärna sett ett tätare samarbete med möjlighet att lämna samlade synpunkter under framtagandet av handlingsplanen.

### **Åtgärd 5.12: Kampanjer för ökad informationsspridning**

Åtgärd 5.12 i handlingsplanen:

*”Kontoret ser att medvetenheten om klotter, klottersanering och dess effekter behöver öka bland alla åldersgrupper i samhället.*

*Genom att sprida information, t.ex. genom olika typer av kommunikationskampanjer om klotter och dess effekter på staden och miljön skulle medvetenheten kunna öka i staden. Trafikkontoret föreslår därför att kampanjer genomförs av trafikkontoret och/eller miljöförvaltningen.”* (I tabellen med ”Exempel på åtgärder” föreslås även stadsdelarna vara ansvariga, men inte i texten)

Miljöförvaltningen ser hellre att trafikkontoret och stadsdelarna har huvudansvaret och att samråd kan ske med miljöförvaltningen som bör ha en sekundär roll utifrån ett sakkunnigperspektiv. Förvaltningen ställer sig också skeptisk till antagandet att information om klottrets påverkan på miljön får den önskade effekten att minska klottret då det förutsätter en omsorg om miljön som inte nödvändigtvis finns hos de som klottrar. Vidare går det att ifrågasätta den ganska svepande formuleringen ”... *behöver öka bland alla åldersgrupper i samhället*”. Förvaltningen föreslår att åtgärden kompletteras med att kampanjerna ska föregås av framtagande av en kommunikationsplan med ingående målgruppsanalys.

#### Klottersanering ur miljöskydds- och kemikalieperspektiv

I den till handlingsplanen bilagda klotterpolicyn anges ”Vid all sanering ska hantering och använda kemikalier uppfylla Stockholms stads miljöinköpskrav i ’Miljökravspecifikation för klottersanering’”. Det refererade dokumentet togs fram 2006 och finns inte längre att läsa på stadens intranät eller webb. Sedan dokumentet skrevs har staden beslutat om en kemikalieplan och en handlingsplan om minskad spridning av mikroplast. Därutöver har staden också starka incitament att upprätthålla/inte försämra vatten- och dagvattenkvalitet i enlighet med sin handlingsplan om god vattenstatus och dagvattenstrategi. Därför behöver dokumentet ”Miljökravspecifikation...” uppdateras med de nya och aktuella kemikalie- och mikroplastkraven och göras tillgängligt för alla berörda. Miljöförvaltningen erbjuder sig att ansvara för att i samarbete med trafikkontoret och övriga beställare av klottersanerings-entreprenader ta fram aktuella kemikalie- och mikroplastkrav samt övriga miljökrav som är relevanta för denna typ av entreprenader.

De krav som uppställs vid klottersanering bör omfatta nedanstående. Exempel på formuleringar finns i bilaga B. Miljö- och kemikaliekrav ska även ställas på lagliga muralmålningar som utförs/beviljas av staden eller på stadens mark.

- entreprenören ska ha ett program för egenkontroll
- beskrivning av saneringsmetod, mängder, produkt, kemikaliehantering och avfallshantering
- beskrivning av hur saneringsmetoden säkerställer att människor och miljö skyddas från kemikalier och mikroplaster
- namn på miljöansvarig
- beskrivning av hur stadens kemikaliekrav uppfylls, genom redovisning av använda produkters miljöbedömning i Byggvarubedömningen och registrering i Chemsoft, samt full transparens avseende ingående komponenter i varor och kemiska produkter som används. Detta är speciellt viktigt

vid klotterskyddande behandling. I rapporten *Är klotterskydd en källa till mikroplast?* (bilaga C), anges att denna typ av kemikalieinformation ofta är sekretessbelagd.

I dag ställs krav i trafikkontorets upphandlingar, men för ett systematiskt arbete bör gemensamma mallar utarbetas av aktuella upphandlande verksamheter så att likvärdiga krav och uppföljningsmått kan tillämpas av alla upphandlande enheter. I dessa mallar bör miljö- och kemikaliekraven ingå, men även generella krav gällande leverantörens kompetens och arbetssätt mm. För att utreda marknadens möjligheter att motsvara stadens krav på funktion och relevanta miljö- och hållbarhetskrav (t ex avseende kemikalier och mikroplastspridning) bör en marknadsundersökning genomföras inledningsvis innan mallarna formuleras.

Slut.

### **Bilagor**

- Bilaga A. Remiss
- Bilaga B. Exempel på kravställning, kemikalier och spridning
- Bilaga C. Är klotterskydd en källa till mikroplast? Konsultrapport, Goodpoint 2006.